AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2015/682 AJÁNLÁSA

(2015. április 29.)

a perklorát élelmiszerekben való előfordulásának nyomon követéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

(1) A perklorát a környezetben természetes módon előfordul nitrát- és kálium-karbonát üledékeként, a légkörben keletkezve pedig bejuthat a talajba és a felszín alatti vizekbe. Emellett nitráttartalmú műtrágyák használata következtében, valamint rakéta-hajtóanyagok, robbanószerek, tűzijátékok, fáklyák és légzsákfelfújó berendezések esetében használt ammónium-perklorát előállítása, használata és ártalmatlanítása és más ipari folyamatok nyomán keletkező környezeti szennyező anyagként is előfordul. Perklorát keletkezhet a víz fertőtlenítésére használt nátrium-hipoklorit lebomlása során is, a vízkészlet szennyezését okozhatva. A vizet, a talajt és a műtrágyákat az élelmiszerekben előforduló perklorátszennyezés potenciális forrásainak tekintik.

(2) Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságnak (EFSA) az élelmiszerláncba bekerülő szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testülete (CONTAM panel) tudományos véleményt dolgozott ki az élelmiszerben előforduló perklorát közegészségügyi kockázataival kapcsolatban ([1]). A CONTAM panel következtetése szerint a perklorátnak való krónikus étrendi kitettség aggodalomra adhat okot, különösen a lakosság azon, nagy mennyiséget fogyasztó, fiatalabb korcsoportjaiban, amelyekre enyhe vagy mérsékelt jódhiány jellemző. Ezen túlmenően lehetséges, hogy a rövid távú perklorát-expozíció aggodalomra ad okot az anyatejjel táplált csecsemők és a kevés jódot fogyasztó kisgyermekek esetében.

(3) A CONTAM panel ajánlása szerint a kockázatértékelés bizonytalanságainak további csökkentése érdekében több adat szükséges az Európában az élelmiszerekben előforduló perklorát tekintetében, különösen a zöldségek, az anyatej-helyettesítő tápszerek, a tej és tejtermékek vonatkozásában. A tökfélékben (*Cucurbitaceae*) és a levélzöldségekben – különösen az üvegházakban/védőtakarásban nevelt növények esetében – magas szinteket mutattak ki. Különösen a 2013. szeptember 1-jét követően történt mintavételek esetében nem áll rendelkezésre elegendő adat a perklorát élelmiszerekben való jelenlétére vonatkozóan. Az ivóvízben előforduló perklorát vizsgálatának lehetőség szerint ki kell terjednie az olyan ivóvízre is, amely nem tartozik a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) fogalommeghatározása szerinti élelmiszerek közé. 2013. szeptember 1-jét követően kárenyhítő intézkedéseket vezettek be, és az ezt követően vett mintákból a perklorátra vonatkozóan nyert adatok hívebben tükrözik „az ésszerűen elvárható legalacsonyabb szint" helyes módszerekkel (vagyis az alacsony perklorát-tartalmú növényvédő szerek használata révén) követett elvét, valamint a perklorát élelmiszerekben való jelenlegi előfordulását.

(4) Ezért helyénvaló a perklorát élelmiszerekben való előfordulásának nyomon követését ajánlani,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. Indokolt, hogy a tagállamok az élelmiszer-ipari vállalkozók aktív bevonásával nyomon kövessék a perklorát élelmiszerekben való előfordulását, különösen a következőkben:

a) gyümölcsök, zöldségek és az ezekből készült feldolgozott élelmiszerek, ideértve a gyümölcs- és zöldségleveket;

([1]) EFSA CONTAM Panel (az EFSA-nak az élelmiszerláncba bekerülő szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testülete), 2014. Scientific Opinion on the risks to public health related to the presence of perchlorate in food, in particular fruits and vegetables (Tudományos vélemény az élelmiszerekben, különösen a gyümölcsökben és a zöldségekben előforduló perkloráttal összefüggő közegészségügyi kockázatokról). EFSA Journal 2014;12(10):3869, 106 pp. doi:10.2903/j.efsa.2014.3869

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.).

b) a 609/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([1]) meghatározása szerinti csecsemőknek és kisgyermekeknek szánt, különleges táplálkozási célú élelmiszerek;

c) szárított gyógynövények és fűszerek; tea; gyógynövény- és gyümölcstea;

d) italok, ideértve az ivóvizet.

2. Annak biztosítása érdekében, hogy a minták a vizsgált tétel szempontjából reprezentatívak legyenek, a tagállamoknak a levélzöldségek vonatkozásában az 1882/2006/EK bizottsági rendelet ([2]) mellékletében megállapított mintavételi eljárásokat, míg a 333/2007/EK rendelet hatálya alá tartozó egyéb élelmiszerek esetében a 333/2007/EK bizottsági rendelet ([3]) mellékletének B. részében megállapítottakat kell követniük.

3. A következő analitikai módszer megbízható eredményeket nyújt:

„Quick Method for the Analysis of Residues of numerous Highly Polar Pesticides in Foods of Plant Origin involving Simultaneous Extraction with Methanol and LC-MS/MS Determination (QuPPe-Method) – Version 7.1" (gyors módszer több, a növényi eredetű élelmiszerekben előforduló, erősen poláris peszticid maradékanyagainak elemzésére, metanollal történő szimultán extrakcióval és folyadékkromatográfiás – tömegspketrometriás [LC-MS/MS] meghatározással [QuPPe-módszer], 7.1. verzió). A módszer letölthető a következő oldalról: http://www.crl-pesticides.eu/library/docs/srm/meth_QuPPe.pdf

Emellett elolvasandó az „Analysis of Perchlorate in Food Samples of Plant Origin Applying the QuPPe-Method and LC-MS/M" című cikk, amely bemutatja, hogy milyen módon integrálható a perklorát környezeti szennyező anyag az említett, többféle szermaradék kimutatására alkalmazott QuPPe-módszerbe. A cikk letölthető a következő oldalról: http://www.analytik-news.de/Fachartikel/Volltext/cvuase2.pdf.

A meghatározási határ a csecsemőknek és kisgyermekeknek szánt élelmiszerekben előforduló perklorát vizsgálata céljából nem lehet magasabb, mint 2 μg/kg, más élelmiszerek tekintetében nem lehet magasabb, mint 10 μg/kg, szárított gyógynövények, fűszerek, teák, valamint gyógynövény- és gyümölcsforrázatok tekintetében pedig nem lehet magasabb, mint 20 μg/kg.

4. A tagállamoknak az élelmiszer-ipari vállalkozók aktív bevonásával vizsgálatokat kell végezniük a perklorát élelmiszerekben való előfordulását okozó tényezők meghatározása érdekében. A perklorát növényvédő szerekben, talajban, öntöző- és ipari vizekben való előfordulásának vizsgálata különösen olyan helyzetekben indokolt, ahol e tényezők fontosak.

5. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az elemzések eredményeit rendszeresen és legkésőbb 2016. február végéig benyújtsák az EFSA-nak az EFSA adatbenyújtási formátumát használva, az élelmiszer- és takarmányügyi szabvány mintaleírására vonatkozó EFSA-iránymutatásoknak ([4]), valamint az EFSA további egyedi jelentéstételi követelményeinek megfelelően.

Kelt Brüsszelben, 2015. április 29-én.

a Bizottság részéről

Vytenis ANDRIUKAITIS

a Bizottság tagja

([1]) Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 12-i 609/2013/EU rendelete a csecsemők és kisgyermekek számára készült, a speciális gyógyászati célra szánt, valamint a testtömeg-szabályozás céljára szolgáló, teljes napi étrendet helyettesítő élelmiszerekről, továbbá a 92/52/EGK tanácsi irányelv, a 96/8/EK, az 1999/21/EK, a 2006/125/EK és a 2006/141/EK bizottsági irányelv, a 2009/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 41/2009/EK és a 953/2009/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 181., 2013.6.29., 35. o.).

([2]) A Bizottság 2006. december 19-i 1882/2006/EK rendelete egyes élelmiszerek nitráttartalmának hatósági ellenőrzésére szolgáló mintavételi és vizsgálati módszerek megállapításáról (HL L 364., 2006.12.20., 25. o.).

([3]) A Bizottság 2007. március 28-i 333/2007/EK rendelete az élelmiszerekben előforduló ólom, kadmium, higany, szervetlen vegyületben lévő ón, 3-MCPD és policiklikus aromás szénhidrogének mennyiségének hatósági ellenőrzése céljából végzett mintavétel és vizsgálat módszereinek megállapításáról (HL L 88., 2007.3.29., 29. o.).

([4]) http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm